

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»

Кафедра психології та суспільно-гуманітарних наук

РОБОЧА ПРОГРАМА (СИЛАБУС)
навчальної дисципліни «Історія психології»
на 2024/2025 навчальний рік

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма здобуття освіти	заочна
Рік підготовки, семестр	1 рік/1 семестр
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/загальна кількість годин)	5/150
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Модульний контроль
Мова викладання	українська
Розміщення курсу	Google classroom

2. Інформація про викладача

1. Викладач: *Мельник Марина Юріївна*, доцент кафедри психології та суспільно-гуманітарних наук, кандидат педагогічних наук, старший дослідник.

Робочий кабінет (№102).

2. Віртуальний офіс: E-mail: m.melnyk@istu.edu.ua, посилання на вебінар Google Meet в Google classroom, графік консультацій: вівторок 15:00-16:00.

Більше інформації про викладача можна знайти на сторінці [кафедри](#) офіційного сайту Університету.

3. Анотація навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування знань про особливості зародження, розвитку та становлення психологічних знань у контексті загальної історії науки; розвиток умінь критичної оцінки психологічних теорій, сфери їх застосування, їх переваг та потенційних можливостей.

Завдання навчальної дисципліни:

- **ознайомити здобувачів вищої освіти із:**
 - предметом, місцем і роллю історії психології у системі загальнонаукового і психологічного знання;
 - основними етапами розвитку психологічної науки;
 - специфікою основних напрямів та наукових шкіл XIX–XX століть та особливостями розвитку сучасних напрямів психології;
 - особливостями розвитку психології в Україні.
- **формування умінь:**

- застосовувати та пояснювати основні поняття та категорії психології;
- критично оцінювати психологічні дослідження, здійснені в різних методологічних підходах.

- **розвиток у здобувачів таких комунікаційних навичок:**

- аргументовано висловлювати і відстоювати власну думку у обговорюванні дискусійних питань щодо актуальних проблем сучасних напрямів психології

Навчальна дисципліна вносить вклад у формування таких компетентностей та досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньою програмою:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії у новій ситуації, бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Пререквізити: базові знання повної загальної середньої освіти.

Рекомендовані навчальні матеріали та ресурси

Основні:

1. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид. допов. – Харків, 2020. – 320 с.
2. Історія психології: від античності до початку XX століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. – НВП «Інтерсервіс». – 235 с.
3. Корольчук М. С., Криворучко П. П. Історія психології: навч. посібник. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2010. – 248 с.
4. Становлення психологічної думки в Україні: провідні ідеї та історія розвитку : колективна монографія / В. В. Турбан, Л. З. Сердюк, Ю. Т. Рождественський [та ін.] ; за ред. В. В. Турбан. — К.-Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 306 с.
5. Яремчук О. В. Історична психологія: націєтворчий потенціал : монографія / О. В. Яремчук ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. – 142 с.
6. Токарева Н. М. Історія психології: від витоків до епохи Просвітництва: підручник для здобувачів освіти ступеня бакалавра освітньо-професійної програми 053 Психологія. – Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2022. 384 с.
7. A History of Modern Psychology. Tenth edition. Duane P. Schultz, Sydney Ellen Schultz. – Wadsworth, 2011. – 436 p.
8. A history of psychology: a global perspective / Eric Shiraev, George Mason University. 2nd edition. – SAGE Publications, 2015. – 810 p.

Допоміжні:

1. Роменець В., Маноха І. Історія психології XX століття. Видавництво «Либідь», 2017. 1056 с.
2. Мясоїд П. А. Психологічне пізнання: історія, логіка, психологія. К.: Либідь, 2016. 560 с.
3. Щербакова І. М. Практикум з історії психології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. М. Щербакова. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 160 с.
4. Friedman H. S., Schustack M. W. Personality Classic Theories and Modern Research. Sixth edition. Pearson Education, Inc. 2016.
5. A history of psychology: a global perspective / Eric Shiraev, George Mason University. 2nd edition. – SAGE Publications, 2015. 810 p.
6. Soul and Mind in Greek Thought. Psychological Issues in Plato and Aristotle. Edit by M. D. Boeri, Kanayama Y. Y., Mittelman J. Springer International Publishing AG, 2018. 252 p.
7. History of Modern Psychology. Edited by E. Falzeder. Princeton University Press, 2019. 270 p.

Інформаційні ресурси:

1. Міжнародний журнал рецензованих наукових досліджень з історії психології: History of Psychology // <https://www.apa.org/pubs/journals/hop>
2. Міжнародний журнал рецензованих сучасних досліджень у соціальних і гуманітарних науках: History of Human Sciences // <https://journals.sagepub.com/home/HHS>
3. Міжнародний журнал рецензованих досліджень з історії освіти: Journal of the History of Education Society // <http://surl.li/elwoa>
4. Міжнародний рецензований журнал інноваційних досліджень в психології: New Ideas in Psychology // <https://www.sciencedirect.com/journal/new-ideas-in-psychology>

4. Організація вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Форми занять (найменування, кількість годин)	Форми контролю	Максимальна кількість балів
Тема 1. Предмет, місце і роль історії психології у системі загальнонаукового і психологічного знання.			
	Лекція 1 - 2 год.		
	Самостійна робота – 6 год	Див. примітку.	
Тема 2. Розвиток психологічних уявлень у контексті міфології та філософії давнього світу.			
	Самостійна робота – 10 год	Див. примітку.	
Тема 3. Психологія античності.			
	Самостійна робота – 10 год	Див. примітку	
Тема 4. Психологічна думка середніх віків.			
	Самостійна робота – 10 год	Див. примітку	
Тема 5. Розвиток філософської і психологічної думки в епоху Відродження.			
	Самостійна робота – 10 год	Див. примітку	
Тема 6. Психологічні ідеї епохи Просвітництва.			
	Самостійна робота – 10 год	Див. примітку	
Тема 7. Становлення психології як науки та розвиток її галузей.			
	Практичне заняття 1 – 2 год	Перевірка індивідуальних завдань	20
	Самостійна робота – 8 год	Див. примітку	
Тема 8. Основні напрями та наукові школи XIX–XX століть.			
	Самостійна робота – 10 год	Див. примітку	
Тема 9. Розвиток радянської психології у другій половині XIX століття – XX столітті.			
	Самостійна робота – 8 год	Див. примітку	
Тема 10. Розвиток психології в Україні.			
	Самостійна робота – 10 год	Див. примітку	
Тема 11. Розвиток галузей психології.			
	Самостійна робота – 8 год	Див. примітку	
	Практичне заняття 2 – 2 год	Перевірка індивідуальних завдань	20
Тема 12. Психоаналітична теорія.			
	Лекція 2 - 2 год.		
	Самостійна робота – 6 год	Див. примітку.	
Тема 13. Біхевіоризм. Поведінка як предмет вивчення.			
	Лекція 3 - 2 год.		
	Самостійна робота – 6 год	Див. примітку.	
Тема 14. Становлення та розвиток диспозиційного напрямку.			

	Лекція 4 - 2 год.		
	Самостійна робота – 6 год	Див. примітку	
Тема 15. Гуманістична психологія. Когнітивна психологія.			
	Лекція 5 - 2 год.		
	Самостійна робота – 6 год	Див. примітку	
Тема 16. Розвиток психологічних вчень сучасності			
	Практичне заняття 3 – 2 год	Перевірка індивідуальних завдань	20
	Самостійна робота – 10 год	Див. примітку	
Разом поточна робота			60
	Модульний контроль – 2 год.	Комп'ютерне тестування	40
Разом за кредитним модулем			100

Примітка. Завдання та запитання з матеріалу, що виноситься на самостійне опрацювання, включені до індивідуальних завдань та тестових завдань з модульного контролю.

5. Політика навчальної дисципліни

5.1. Політика щодо відвідування занять

- аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно з розкладом, який розміщений на офіційному сайті Університету (ознайомитись за посиланням [Розклад](#));
- права, обов'язки та основні правила поведінки здобувачів освіти протягом навчання в Університеті регламентується [Правилами внутрішнього розпорядку для здобувачів](#).

5.2. Політика оцінювання навчальних досягнень здобувачів

- система, шкали та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів наведені у [Положенні про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Закладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#);
- орієнтовані критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів наведені на офіційному сайті Університету (ознайомитись за посиланням [Орієнтовані критерії](#)). Разом із тим, практичні заняття оцінюються в залежності від складності завдання та досліджуваної теми і варіюють від 0 до 20 балів. 0 балів – не виконання відповідного завдання без поважних причин. 1–10 балів – виконання завдання та оформлення роботи зі значною кількістю помилок; 11–16 балів – виконання завдання, оформлення та захист завдання з кількома негрубими помилками. Найвищі бали – виконане завдання характеризується підвищеною складністю; має самостійний, творчий характер; роботі притаманна внутрішня послідовність, логічність і завершеність. При здійсненні оцінювання враховуються наявні штрафні бали для даного заняття.
- Правила призначення заохочувальних балів. Заохочувальні бали: участь у міжнародних, всеукраїнських або інших заходах (конкурсах) за тематикою навчальної дисципліни – 5 балів; участь у роботі наукового гуртка «Психологічні студії» – 5 балів.
- Визначені силабусом навчальні завдання є обов'язковими для виконання здобувачами освіти. Розподіл балів за окремі завдання вказаний у розділі 5 «Організація вивчення навчальної дисципліни».
- Максимальна кількість балів за поточну роботу упродовж кредитного модуля становить 60 балів, мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового оцінювання кредитного модуля становить 30 балів; максимальна кількість балів за підсумкове оцінювання модульного контролю становить 40 балів;
- можуть бути визнані та зараховані (повністю чи частково) у межах навчальної дисципліни результати навчання, досягнуті здобувачем поза навчальними заняттями в ЗВО «МНТУ» через формальну освіту (на основі додатку до диплому чи академічної довідки), що регулюється

[Положенням про організацію освітнього процесу](#), або неформальну, інформальну освіту (через процедуру визнання, яка регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти).

5.3. Політика щодо дедлайнів та перескладання

- усі передбачені програмою завдання мають бути виконані у встановлені викладачем терміни;
- робота, яка здається здобувачем менше ніж за п'ять робочих днів до модульного контролю без поважних причин, не перевіряється викладачем;
- здобувачу, який не здав роботу у встановлені терміни з поважних причин, надається можливість здати її після встановленого терміну за погодженням із викладачем;
- ліквідація академічної заборгованості відбувається у встановлені графіком освітнього процесу терміни та у порядку, передбаченим у [Положенні про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Закладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#).

5.4. Політика дотримання принципів академічної етики та доброчесності

- здобувачі мають дотримуватись принципів академічної етики та доброчесності наведених у [Кодексі академічної етики](#) та [Положенні про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#).
- порушення принципів академічної доброчесності тягне за собою цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність, передбачену чинним законодавством та наведеним вище положенням;
- Університет визнає важливість різноманітності студентського контингенту і прагне до створення комфортного інклюзивного та справедливого середовища для навчання різних категорій здобувачів. Будь-яка поведінка (включно з переслідуваннями, сексуальними домаганнями, дискримінацією, розпалюванням ворожнечі), яка загрожує цій атмосфері, не допускається. Інформація про прояви такої поведінки учасниками освітнього процесу під час занять має бути негайно доведена до викладача навчальної дисципліни чи адміністрації Університету.

5.5. Політика оскарження результатів підсумкового контролю

Порядок оскарження результатів підсумкового контролю (кредитний модуль чи атестація) регулюється розділом 6 [Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Закладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#).

5.6. Політика комунікацій

Комунікації з викладачем:

- усі обов'язкові для виконання завдання з навчальної дисципліни, рекомендації до їх виконання, максимальна кількість балів та дедлайни викладені у розділі «Завдання» відповідного навчального курсу у Classroom;
- усі важливі повідомлення для здобувачів викладач розміщує у розділі «Стрічка» відповідного навчального курсу у Classroom;
- усі виконані завдання здобувач повинен завантажувати для перевірки до навчального курсу у Classroom;
- викладач перевіряє виконане здобувачем завдання протягом наступних трьох робочих днів після завантаження роботи та виставляє отриману оцінку до електронного журналу навчального курсу у Classroom;

- при проведенні заняття у форматі відеоконференцій камери здобувачів мають бути ввімкнені протягом усього заняття;
- індивідуальні консультації викладач надає здобувачам офлайн у приміщенні та за графіком, визначеними у силабусі, або онлайн у віртуальному офісі за визначеним графіком.

Комунікації в групі

Викладач заохочує дискусії із спірних питань та проблем, що розглядаються у межах навчальної дисципліни, висловлювання власної точки зору здобувачів на предмет їх вирішення. Обговорення та дискусії мають вестись у обстановці поваги до іншої точки зору, шанобливого ставлення до думок опонентів. Критика має бути конструктивною та обґрунтованою.

Силабус навчальної дисципліни складено доцентом кафедри психології та суспільно-гуманітарних наук, кандидатом педагогічних наук, старшим дослідником Мариною МЕЛЬНИК.

«Погоджено»

Гарант освітньої програми

(підпис)

Ксенія АНДРОСОВИЧ

Ухвалено рішенням кафедри психології та суспільно-гуманітарних наук (*протокол №1 від 29.08.2024 року*)

Завідувачка кафедри

(підпис)

Ксенія АНДРОСОВИЧ